

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 02. Şubat 2022
Sayı : 3151

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 03/02/2022 10:08
Sayı: E-120.10-
0959597

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Devletin, başta elektrik, doğalgaz ve akaryakıt olmak üzere vatandaşların temel ihtiyaçlarını karşılamak için satın almak zorunda oldukları temel mal ve hizmetlerin fiyatlarına, tek adam rejiminin gerek doğrudan, gerekse de yönlendirmesiyle yapılan zamlar büyük bir yoksulluğa yol açmakta, açlık riskini artırmaktadır. Ücret, maaş ve diğer gelirlerdeki artışlar bu zamların getirdiği ağır yükü karşılamaktan uzaktır. Bu politikaların yol açtığı toplumsal yıkımın boyutlarının ortaya çıkarılması, yapılan zamların geri alınması ve bu zamlar karşısında ezilen vatandaşların ücret, maaş, aylık ve diğer gelirlerinin reel olarak artırılması amacıyla alınabilecek önlemlerin araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri kapsamında bir Meclis araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

Engin ALTAY
İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Özgür ÖZEL
Manisa Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Engin ÖZKOÇ
Sakarya Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Türkiye, tarihinin en uzun süren bir ekonomik kriz döneminden geçmektedir, kriz bu rejime son verilinceye kadar ağırlaşarak sürme eğilimindedir. Tek adam rejiminin yanlış ve hesap sorulamayan siyasi ve ekonomik karar ve uygulamalarından kaynaklanan bu kriz, yıllardır, istatistikler çarpıtılarak, muhalefet ve bağımsız basın susturarak gizlenmeye çalışılmakta, devlet kaynaklarıyla beslenen yandaş basın ise gerçeğe ilgisi olmayan sanal bir Türkiye resmi çizmeye çalışmaktadır.

Ancak artık mızrak çuvala sığmamaktadır. Özellikle 2021 yılının ikinci yarısından itibaren çok daha yakıcı bir hale gelen bu krizi yaratan tek adam rejiminin halkımıza çıkardığı fatura, ülkemizde büyük bir yoksulluk ve açlık riskine neden olmuş, büyük bir toplumsal yıkımın kapısını açmıştır. Vatandaşlar, yüksek enflasyon nedeniyle zaten reel olarak erimiş gelirleriyle, hem Devlet tarafından doğrudan yapılan fahiş zamlara hem de yanlış politikaların başta gıda olmak üzere ulaşım, barınma, giyim ve diğer mal ve hizmet fiyatlarında yol açtığı üç haneli fiyat artışlarına yetişememektedir. Vatandaşların büyük bir kısmı, beslenme, ısınma, aydınlanma, sağlık gibi temel insanı gereksinimlerini karşılayamamaktadır.

Elektrik, doğalgaz, akaryakıt gibi kamunun belirlediği ya da yönlendirdiği ürünlere yapılan zamlar sadece vatandaşların doğrudan ödediği faturalar yoluyla değil, üretimine girdikleri diğer mal ve hizmetlerin maliyet ve dolayısıyla fiyatlarını da artırarak büyük bir yoksulluğa neden olmaktadır. Yaşanan bu yoksulluk, ücret, maaş ve aylıklara yılbaşında yapılan zamlarla karşılanamayacak kadar büyük boyutludur. Ayrıca, vatandaşların tümü ücret, maaş ve aylık alamamaktadır. Herhangi bir geliri bulunmayan milyonlarca işsiz, çalışamayacak durumda olan vatandaşımız bulunmaktadır.

Ücret, maaş ve aylıklara yapılan zamlar, birbirini besleyen bu fiyat artışları karşısında anlamını yitirmiştir. Asgari ücretin vergi indirimleriyle birlikte yüzde 50 oranında arttığı son bir yılda elektrik fiyatları birinci kademede yüzde 72,5, ikinci kademede ise yüzde 161,1 olmak üzere ortalamada yüzde 88,5 oranında artmıştır. Konutlarda kullanılan doğalgaza yüzde 42,3 oranında zam yapılmıştır. Benzin fiyatları yüzde 101,3, motorin fiyatları yüzde 121,2 oranında yükselmiştir.

Aylık 300 kilovatsaat tüketim üzerinden yapılan hesaplamalara göre 2021 yılı başında 2.822 lira olan asgari ücretin yüzde 8,5'i elektrik faturasına gidiyordu. 2022 başında 4.253 liraya yükselen asgari ücretin ise yüzde 12,2'si elektrik faturasını zor karşılamaktadır.

Geçen yıl ocak ayında 1.500 lira olan en düşük emekli aylığının yüzde 16'sıyla elektrik faturası ödeniyordu. Bu yılbaşında 2.500 liraya çıkan en düşük emekli aylığının ise yüzde 21'i elektrik faturasına gitmektedir.

Bu yılbaşında aylıklarına sadece yüzde 25,5 oranında zam yapılan işçi ve Bağ-Kur emeklilerinde durum çok daha vahimdir. Strateji ve Bütçe Başkanlığının verilerine göre 2021 yılı ocak ayında 2 397 lira olan ortalama işçi emekli aylığının yüzde 10'u elektrik faturasını karşılarken, 2022 Ocak ayında 3.166 liraya çıkan aynı aylığın yüzde 16'sı elektrik faturasına gitmektedir. Yine Ocak 2021'de 2 bin 443 lira olan ortalama Bağ-Kur aylığının yüzde 9,7'si elektrik faturasını karşılarken, şu anda yüzde 14'ü

elektrik faturasına gitmektedir. Birinci kademedeki elektrik miktarının, şubat ayından başlanarak 150'den 210 kilovatsaate çıkarılması, bu faturayı sadece 41 lira düşürecektir.

Kış aylarında ortalama 400 metreküp doğalgaz harcayan bir ailenin 2021 yılı ocak ayında 770 lira olan faturası bu yıl 1.138 liraya ulaşmıştır. Benzinli bir arabanın geçen yıl Ocakta 359 liraya dolan 50 litrelik deposu bu yıl 723 liraya doluyor. Geçen yıl Ocakta 330 liraya dolan dizel bir arabanın 50 litrelik deposu için şimdi 731 lira ödemek gerekiyor.

Fiyat artışları ile gelir artışları arasında çok büyük bir dengesizlik bulunmaktadır. Geçmiş enflasyona göre artırılan ücret, gelir ve aylıklar, gelecek aylarda yaşanacak enflasyon karşısında kar gibi erimektedir. Örneğin 1 Ocak'tan itibaren ücret, maaş ve aylıklara yapılan zamların neredeyse yarısı ocak ayı enflasyonu ile erimiştir.

Türkiye'deki fiyat artışlarını uluslararası fiyat artışlarıyla açıklamak doğru bir sonuç vermez. Zira Türkiye'nin ticaret yaptığı ülkelerde yüzde 4-7 gibi oranlarda seyreden enflasyon Türkiye'de TÜİK'e göre yüzde 40 civarında, sokakta, çarşıda, pazarda ve evlerde ise üç haneli oranlarda hissedilmektedir.

Bu durum, enflasyon yükselirken tek adam rejiminin, yasayla verilen tek görevi Türk lirasının değerini koruyarak fiyat istikrarını sağlamak olan Merkez Bankasını işlevsiz hale getirip para ve kur politikasını yok etmesinden kaynaklanmıştır. Eğer Türk lirası diğer paralar karşısında değerinin yarısını kaybetmeseydi, diğer bir ifadeyle döviz kurları yüzde 100'e yakın artmasaydı, bu günkü zamlar çok daha düşük oranlarda yansıyacak, bu ölçüde hızlı bir yoksullaşmaya sebep olunmayacaktı. Şu anda Türkiye'nin enflasyonla mücadele edecek bir para ve kur politikası bulunmamakta, Merkez Bankası yasayla kendisine verilen görevleri ihmal etmektedir. Enflasyona, dolayısıyla yoksulluğa ve açlığa yol açtığı gün gibi ortada olan, ne olduğu belli olmayan, hedefleri bulunmayan tek adam rejiminin "sözde ekonomik programı" ülkeyi bir enkaza çevirmektedir.

Tek adam rejimi, içerisine düştüğü yanlış ekonomik ve siyasi kararların batağında çırpındıkça, kriz derinleşmektedir. Başta elektrik, doğalgaz ve akaryakıt olmak üzere temel insani gereksinimler için tüketilmesi zorunlu mal ve hizmetlere gerek doğrudan Devlet tarafından, gerek devletin yönlendirmesiyle gerekse de dolaylı nedenlerle yapılan zamların yol açtığı toplumsal yıkımın boyutlarının ortaya çıkarılması; gerekiyorsa bu zamların geri alınması ya da vatandaşların ücret, maaş, aylık ve diğer gelirlerinin reel olarak artırılması amacıyla alınabilecek önlemlerin araştırılıp ortaya çıkarılması Büyük Millet Meclisimizin kaçınamayacağı görevidir.

